

Ulu öndərin qayıdışı milli mədəniyyətimizin inkişafına güclü stimül verdi

Azərbaycan öz mədəniyyəti, incəsənəti, milli-mənəvi dəyərləri ilə dünyada tanınmışdır. Xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərinin kökləri qədim zamanlara gedib çıxır. XX əsrdə isə xalqımızın mədəni həyatında yeni bir dövr başlanmışdır. Bu, ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olan bir dövrdür. Ulu öndər deyirdi: “Xalq bir çox xüsusiyyətləri ilə tanınır, sayılır və dünya xalqları içərisində fərqlənir. Bu xüsusiyyətlərdən ən yüksəyi, ən böyüyü mədəniyyətdir”. Məhz ona görə də ulu öndər hakimiyyətdə olduğu bütün dövrlərdə xalqın mədəniyyətinin inkişafını həmişə diqqət mərkəzində saxlamışdır.

Ümummilli lider yaxşı bilirdi ki, milli dövlətçilik dəyərlərinin əsasını sağlam qayəli mədəniyyət təşkil edir. Sabahkı uğurlara yeganə təminat isə sağlam cəmiyyət quruculuğuna diqqəti artırmaq, köklü mənəvi dəyərləri yeni nəsə və bütün cəmiyyətə daha dərinlən və əzmlə aşılamaqdır.

Heydər Əliyev mədəniyyəti xalqın böyük sərvəti hesab edirdi. Elə ona görə də mədəni-mənəvi dəyərlərin qorunması, təbliği və yeni estetik düşüncəyə məxsus əsərlərin yaradılması üçün mümkün olan hər şeyi edirdi.

Bizim nəsəl həm də ona görə xoşbəxtdir ki, Heydər Əliyevlə bir epoxada yaşadı və ulu öndərin mədəniyyətimizə, incəsənətimizə göstərdiyi böyük qayğının şahidi oldu. Mədəniyyətimizin elə bir sahəsi yoxdur ki, Heydər Əliyev qayğısını hiss etməsin. Musiqimiz də, teatrımız da, kino sənətimiz də, heykəltaraşlıq və rəssamlığımız da, xalqa sənətimiz də bugünkü inkişafında ulu öndərin çox dəyərli ideyalarından bəhrələnib.

Heydər Əliyev Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında yeni bir dövrün əsasını qoydu. Mədəniyyətimiz, milli-mənəvi dəyərlərimiz beynəlxalq aləmdə tanındı.

Açığını deyim ki, Azərbaycan mədəniyyətinin görkəmli xadimləri Heydər Əliyev dövründə olduğu qədər heç zaman tanınmamışdır. Heydər Əliyev mədəniyyətimizi yaradan, onu inkişaf etdirən insanların əməyini yüksək qiymətləndirir, onların daim qayğısını çəkirdi. Onların adlarını sadalamaqla qurtaran deyil. Azərbaycanın müqtədir sənətkarları sovet dövründə məhz Heydər Əliyevin qayğısı nəticəsində Sosialist Əməyi Qəhrəmanı kimi SSRİ-nin

yüksək fəxri adını almışlar. Heydər Əliyev bəstəkarların, kinematoqrafçıların, teatr xadimlərinin, rəssamların qurultaylarında, konfranslarında iştirak edir, dərin, məzmunlu nitqi iştirakçıların alqışları ilə qarşılanardı. Onun hər çıxışı mədəniyyətin bir sahəsinin gələcək inkişaf proqramına çevrilirdi. Hansı sahədən danışırıdysa, elə hiss edirdin ki, bu sahənin mütəxəssisi, bilicisidir. Heydər Əliyev özü də incəsənət meyilli şəxsiyyət idi. Elə gəncliyində də incəsənətə gəlmək, memar olmaq istəyirdi. Amma, zaman ulu öndərin yolunu siyasət memarına çevirdi. Çünki, bu xalqın belə bir siyasət xadiminə çox böyük ehtiyacı var idi.

Hələ sovetlər dönəmində Heydər Əliyev Azərbaycanda mədəniyyətin maddi-texniki bazasının möhkəmlənməsinə xüsusi diqqət yetirirdi. Nə qədər teatr binaları, muzeylər inşa olundu. Mədəniyyətimizin kadr potensialı gücləndirildi. SSRİ-nin ən nüfuzlu incəsənət yönü ali məktəblərində Azərbaycan gəncləri təhsil alıb Bakıya dönürdülər. Sankt-Peterburqun, Moskvanın teatr, rəssamlıq, musiqi üzrə ali təhsil ocaqlarını bitirmiş gənclər sonradan Azərbaycan mədəniyyətinin aparıcı sənətkarları oldular. Heydər Əliyev bu kadrların hazırlanmasında ona görə maraqlı idi ki, gələcək müstəqil Azərbaycanımız üçün onlar gərəkli olacaqdılar. Necə ki, oldular da.

Azərbaycan dövlət müstəqilliyi qazandıqdan sonra bir müddət mədəniyyətimiz böyük çətinliklər qarşısında qalsa da, Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı sanki Azərbaycan mədəniyyətinin də tərəqqisinə yeni təkan verdi. Sosial problemlər ucbatından

xarici ölkələrə üz tutan sənət adamlarının bir çoxu Vətənə döndü, onlara xüsusi qayğı göstərməyə başlandı. Bağlanmış teatrlar, kitabxanalar və muzeylərin qapıları yenidən açıldı. Azərbaycanda bir çox tamaşa müəssisələri təmir olundu, Filarmoniya təmirdən sonra yenidən istifadəyə verildi.

Musiqi sənətimizin inkişafına xüsusi qayğı ilə yanaşan ulu öndərin sərəncamı ilə 24 bəstəkar və musiqişünasa Prezident təqaüdü verildi. Onların bir çoxu “Şöhrət” ordeninə layiq görüldü. Arif Məlikov, Müslüm Maqomayev, Zeynəb Xanlarova, Həbil Əliyev, Əlibaba Məmmədov və Arif Babayev kimi musiqi xadimləri “İstiqlal” ordeni ilə təltif olundular.

Azərbaycan kinosunun böyük bir inkişaf dövrü Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Bizə yaxşı məlumdur ki, bir sıra filmlərimizin yaranmasında ulu öndərin şəxsi təşəbbüsü olmuşdur. “Uzaq sahillərdə”, “İstintaq”, “Bir cənub şəhərində”, “Nəsimi”, “Babək” filmlərinin yaranmasında, sovet senzurasından keçməsinə Heydər Əliyevin xidmətləri danılmazdır.

Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı ilə fəaliyyəti dondurulmuş kino istehsalı bərpa edildi. “Azərbaycanfilm”in fəaliyyətində canlanma hiss edilməyə başlandı. Dövlət sifarişi ilə filmlərin istehsalı kino xadimlərini yenidən fəaliyyətə qaytardı.

Məhz ulu öndərin qayıdışından sonra Azərbaycanda beynəlxalq səviyyəli kinofestivallar keçirilir, filmlərimiz beynəlxalq festivallarda nümayiş etdirilməyə başlayırdı. Ən əhəmiyyətli fakt bu idi ki, Azərbaycanda ilk film nümayiş etdirildiyi 2 avqust (1898) kino işçilərinin peşə bayramı kimi qeyd olunmağa başlandı. Əgər 1994-1996-cı illərdə iki film istehsal olunmuşdysa, 1998-2000-ci illərdə dövlət sifarişi ilə dörd tammetrajlı bədii film yaradıldı.

Teatrlarımız öz fəaliyyətlərini genişləndirdi. Heydər Əliyev teatrı çox sevirdi. O, həmişə tamaşadan sonra yaradıcı kollektivlə görüşür, onlara öz tövsiyə və tapşırıqlarını verirdi. Bu görüşlər sənət adamlarının məsuliyyətini artırır, onları öz qüvvələrini səfərbər etməyə istiqamətləndirirdi.

Ulu öndərin hakimiyyəti illərində muzey və kitabxana işi, rəssamlıq, heykəltaraşlıq və memarlıq sənəti sürətlə inkişaf etdi. Bakıda ucaldılmış çox dəyərli heykəllər, inşa edilmiş müasir və klassik ənənələri birləşdirən əzəmətli binalar xalqımızın milli sərvətinə çevrildi. Bakımız gözəlləşdi, yeni görkəm aldı. Elə regionlarımızda da mədəniyyətin inkişafı diqqətdən yayınmadı.

Azərbaycanın qədim şəhərsalma ənənələrini özündə ehtiva edən İçərişəhərin Şirvanşahlar Saray Kompleksi ilə birgə UNESCO-nun Maddi İrs siyahısına daxil edilməsi böyük tarixi hadisə idi.

Azərbaycan mədəniyyətinin təbliğini həmişə diqqət mərkəzində saxlayan ulu öndərin hakimiyyəti illərində çox səmərəli tədbirlər reallaşdırıldı. Ümummilli lider Azərbaycanın sivil dünya ilə integrasiyasına, xalqların iqtisadi-siyasi, humanitar yaxınlaşmasına dövlətçiliyi möhkəmləndirən, xalqı inkişaf etdirən ən vacib vasitələrdən biri kimi baxırdı. Və bu zaman dünya ilə dil tapmağın ən sinanmış və optimal yollarından biri olaraq, mədəni dəyərlərin qarşılıqlı dərkini və təbliğini əsas götürürdü. Bu mənada xarici ölkələrdə keçirilən Azərbaycan mədəniyyət və incəsənət günləri, eyni zamanda, ölkəmizdə keçirilən belə tədbirlər mədəniyyətlərarası dialoqun inkişafına yol açdı.

Ulu öndərin fəaliyyəti incəsənətimizin bu gün ən dəyərli mövzusuudur. Deyə bilərəm ki, onun haqqında çəkilən filmlər, yaradılan musiqi nümunələri və ədəbi əsərlər xalqımızın milli-mənəvi sərvətidir və gələcək nəsillər onlardan çox şeylər öyrənəcəklər. “Əsl məhəbbət haqqında” (rejissor V.Mustafayev) filmi ulu öndərin yüksək insani keyfiyyəti haqqında həqiqətləri tamaşaçılara çatdırır. Bu, ulu öndərə həsr olunan on filmdən biridir. “General”, “Birinci”, “Moskva, Kremli”, “Lider”, “Tale”, “Bir həsədin tarixi”, “Professional”, “Patriot”, “Xüsusi təyinat” kimi digər filmlər də bu böyük şəxsiyyətin həyat və fəaliyyətinin çox uğurlu ekran versiyasıdır.

Heydər Əliyevin mədəniyyət siyasəti bu gün hörmətli Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən ləyaqətlə davam etdirilir. Məhz dövlət başçımızın rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsində torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi Qarabağ mədəniyyətinin yenidən dirçəlməsinə rəvac verdi.

Qarabağda mədəniyyətin dirçəlməsində Heydər Əliyevin adını şərəflə daşıyan fondun böyük xidmətləri vardır. Prezidentimizin sərəncamı ilə Şuşa Azərbaycan mədəniyyətinin paytaxtı elan olundu və 2022-ci il ölkəmizdə “Şuşa ili” elan edildi. TÜRKSOY-un qərarı ilə Şuşa həm də 2023-cü ildə “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” seçildi.

Yəqin ki, ulu öndərin təşəbbüsü ilə işğıldan əvvəl keçirilən “Xarıbülbül” festivalı və Vaqif Poesiya Günləri yenidən Şuşada keçirilməyə başlandı. Bu tədbirlərdə, cənab Prezident və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı, əslində ulu öndərin mədəniyyət siyasətinin reallığa çevrildiyinin əyani sübutu idi.

Mən bir mədəniyyət işçisi, rəssam kimi bu böyük şəxsiyyətin siyasi irsindən bəhrələnməyi hər zaman özümə şərəf bilmişəm. Bu böyük insanla bir zamanda, onun ideyaları ilə yaşamağımla fəxr edirəm. Bundan sonra da Heydər Əliyev şəxsiyyəti mənim üçün şəksiz və danılmaz siyasi nüsxə olaraq qalacaqdır.

Elçin ORUCOV,
Əməkdar mədəniyyət işçisi,
rəssam